NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VII. Kraków, piątek 25 stycznia 1924 Nr. 21

NOWY DZIENNIK

Adres ... [...]zkowej 7.
Nr. telefo[...] [...]/Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględniane.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Nru Mp. 200.000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 4600000 kwrt. 13800000
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 4800000 kwrt. 14400000
Na prowincyi; z przesyłką pocztową mies. 6000000 kwrt. 18000000
Zagranicą: z przesyłką pocztową mies. 12000000 kwrt. 36000000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo zlp. 0·08, wiersz milimetr. 1-szp. zlp. 0·10. Nadesłane zlp. 0·30. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście zlp. 0·40. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie zlp. 0·50. Gratulacye zlp. 3. Inser. zamiejsc. o 50% zagr. o 100% droższe
Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty.

Lenin i Rosya.

Kraków, 24 stycznia.

(is) Obecny wróg bolszewizmu, lecz osobisty przyjaciel Lenina, poeta Maksim Gorkij tak scharakteryzował Lenina:

„Lenin jest w wyższym stopniu człowiekiem niż którykolwiek z moich współczesnych. Jakkolwiek umysł jego zajęty jest głównie problemami polityki, które romantyk określić musi jako „ściśle praktyczne" to jednak jestem przekonany, że w chwilach odpocznienia jego myśl bojowa wzlatuje daleko w piękną przyszłość i widzi wiele więcej, niż sam sobie mogę wyimaginować. Głównym celem jego życia jest szczęście całej ludzkości i nieuchronnie widzi on przed sobą w oddali wieków koniec tego wielkiego procesu, którego początkom cała jego wola ascetycznie i po męsku służy. Lenin jest idealistą, jeśli się pod tym terminem rozumie złączenie wszystkich sił natury w jednej idei— idei ogólnego dobra. Jego osobiste życie jest takie, że w epoce silnych religijnych nastrojów uważanoby Lenina za — świętego".

Tak pisał Gorkij, gdy nie znał jeszcze wstrząsu przerażenia przed ogromem nieszczęść ludzkich, których siłą motoryczną stał się Lenin.

Francuski dziennikarz taką zaś dał charakterystykę postaci Lenina: „Gracz szczwany, uparty, nieustępliwy oto pierwsze wrażenie. A drugie: pod tą maską niezłomności tkwi giętki i chytry krętacz, który z każdej sytuacyi wykręcić się potrafi, jak piskorz.

Lenin jest człowiekiem pierwotnym. Przypiął się z fanatyzmem do doktryny o walce klas i odrzucił precz wszystko, co każe tę doktrynę rozważać z wyżyn umiejętnej krytyki. Nie widzi i nie chce widzieć niczego innego, w stanie dzisiejszych społeczeństw. Postawiony oko w oko z jakimkolwiekbądź problemem, analizuje go tak uparcie i tak naiwnie, że zawsze wyłuska zeń jądro walki klasowej.

Jego prymitywny, bezwzględny racyonalizm, wygłaszany tonem apodyktycznym i oschłym, wprawia w zdumienie nawet sceptyka. Idee sprawiedliwości i moralności odsuwa na bok. Jest materyalistą we wszystkiem i wszędzie, materyalistą cynicznym i okrutnym w życiu publicznem.

Celem ostatecznym jego dążeń było dorwać się do władzy, by dokonać — wedle jego własnego wyrażenia — „wielkiego eksperymentu społecznego". Stąd trzyma się swej władzy kurczowo i mimo surowości zasad akceptuje każdy wykręt, by nie postradać steru rządów. Na dnie tego „eksperymentu społecznego" kryje się niewątpliwie pogarda dla mas, jako materyału eksperymentacyjnego".

Trudno o dwie bardziej biegunowo przeciwne charakterystyki. Wróg i przyjaciel jednej jednak rzeczy nie mógł mu odmówić: niezłomnej woli. Ten pierwiastek sprawia, że Lenin — objektywny sąd musi to uznać — jako indywidualność traktowana w oderwaniu od podłoża politycznego, sądzona jedynie z punktu widzenia fenomenu psychologicznego, był osobistością na miarę Fidyasza. Tylko wulgarna krytyka nie zdoła oddzielić destruktywności doktryny, którą reprezentował i realizował okrutnie, od samej sylwetki indywidualnej i skwitować Lenina kilku wyzwiskami.

Nie brak historyków, którzy w Napoleonie jako wzmożonym, do niebotycznej potęgi skoncentrowanym objawie energii ludzkiej widzą zwykłego piratę, który setki tysięcy ludzi bez skrupułów i — jak historya okazała — bez celu i skutku posyłał na niechybną śmierć a w Napoleonie-człowieku prywatnym upatrywali tylko wyuzdanego, cynicznego degenerata. Inni jednak historycy widzą w nim pierwszego na całą historyę ludzką geniusza, a kult legendarny, wprost mistyczny, którym go otaczano za życia, przez lat dziesiątki po jego śmierci, kult, który dzisiaj jeszcze szczątkowo żyje stawiał go na samym wierzchołku piramidy ludzkich wielkości.

W tem właśnie leży tajemnica wielkich jednostek, że trudno rozwiązać ich wewnętrzną zagadkę, trudno dla nich znaleźć jasną matematyczną formułkę, aby ją bez wahania zaopatrzyć znakiem plus lub minus.

Rosya była dla Europy zawsze Sfinksem. Była nim Rosya Romanowów i Dostojewskich, a także Rosya Krapotkinów i Tołstojów.

Nie przestała nim być i Rosya Lenina. Ta zagadkowość i problematyczność duszy rosyjskiej stała się magnesem, który niejednokrotnie już oddziaływał w dziejach na umysłowość innych ludów i ich kultur. Nie brak także śladów tego logicznie niewytłumaczalnego, a jednak siłą jakiejś hypnotycznej sugestyi istniejącego wpływu w umysłowości Polski pod b. zaborem rosyjskim. Tu leży też źródło i tajemnica promieniowania bolszewizmu, któremu mniej odporne, mniej świadome swej własnej jaźni elementy wśród rozmaitych narodów podlegają, jakby oczarowane, nie zdając sobie sprawy z trucizny, która równocześnie niewidzialnemi kanałami wsącza się w duszę ludów europejskich. Tołstojanizm, na który przez szereg lat chorowała jedna generacya Europy, był także tylko jednym z przejawów, chorej, skrajnej, mistycznej, ludzkiej i antyludzkiej, w tęczowych prospektach skąpanej ale destruktywnej, proroczej i uszczęśliwiającej, ale w gruncie rzeczy tylko egzaltowanej zrozpaczonej, rozpaczliwej duszy rosyjskiej, tej samej duszy, której wykwitem jest bolszewizm. Gdyby zanalizować całą historyę Rosyi od Ruryka do Lenina, możnaby skonstatować, że zawsze biegła skrajem przepaści. Ucisk i bunt, ślepy posłuch i mord, imperyalizm nawskróś zmateryalizowany i wybraniecki mesyanizm, propagujący kult Rosyi jako Chrystusa narodów, najskrajniejsza nierówność społeczna na terenie państwa jako całości a komuny po wsiach nawet za czasów caratu, wszechwładne, ciemne władztwo kleru i ateizm, rozigrana wolność stepu i katorga sybirska, ideał szczęśliwej ludzkości — i czerezwyczajka, wsparta o stosy zwłok bratnich, oto szlaki duszy rosyjskiej i życia Rosyi.

Konstruktywnej, twórczej ewolucyi, tej na której opiera się ład i szczęście, Rosya nie znała i nie zna. W podziemiach emigracyi rosyjskiej, w Paryżu, Pradze, Berlinie, Nowym Jorku gotuje się już odwet znowuż skrajny, który Rosyę oczywiście przez morze krwi pchnąć chce na drugi kraniec.

W Anglii przemiany społeczne odbywają się zwolna, drogą wymiany myśli, przekonań, eksperymentów, a nie dogmatów, szacunku klas do siebie nawet wśród walki, choćby na chwilę ostrzej wybuchającej. Zyskuje na tem całość narodu, idea społecznej sprawiedliwości, i ludzkość. Zwolna, ale trwale. Czasem sprawiedliwość się cofa, ale cała linia rozwoju idzie naprzód.

Oczywiście idealna forma beztroskiego szczęścia nie jest i nie będzie osiągnięta. Wynika to już z faktu, że człowiek jest podmiotem woli, z faktu, który przeocza bolszewizm, krwawiąc się na tem przeoczeniu.

Bolszewizm operuje ludźmi jak budowniczy cegłami martwemi i zapomina, że człowiek buduje dom, a nie cegła.

I tak się to zdarza, że idea w koncepcyi swej idealistyczna, rozmarzona widzi na swej drodze tylko — materyę.

Tę śmiercionośną sprzeczność ma w sobie bolszewizm, tym paradoksem przeciwieństw jest Rosya.

I dlatego — zdaje nam się — że obie charakterystyki Lenina i ta, którą podał Gorkij i ta, którą podał paryski dziennikarz, są słuszne. Jedna odnosi się do duchowego założenia, druga do jego życiowej ekspresyi.

Lenin był bowiem Rosyaninem z ducha i duszy, z urodzenia i życia.

Może i Lenin, konając przez blisko 2 lata — Lenin, wielki żywy trup — trup podświadomie widział, czuł i rozumiał tragedyę własną i swej idei.

Może się bał fatalnego losu Rosyi, którą z pewnością kochał, w chwili, gdy własnemi rękoma wyjmował kamienie z fundamentów gmachu bolszewickiego, nad którym widział wiszący upiór — nowej Rosyi, może nie lepszej od dzisiejszej, może znowu nie mniej krwawej...

Po zgonie Lenina.

Sin Warszawa. (Telefonem). Wiadomość o zgonie Lenina rozeszła się z błyskawiczną szybkością po wielkich centrach miastowych Rosyi, wywołując wszędzie ogromne wrażenie. Odbywano wszędzie wiece, na których zgromadzone tłumy domagały się szczegółów o zgonie Lenina. Szczególnie dzielnice robotnicze były widownią burzliwych scen. Na temat choroby Lenina krążyły najrozmaitsze wersye.

Kamieniew, naczelny dowódca wojsk sowieckich ogłosił rozkaz do armii, w którym zaznacza, że śmierć Lenina w niczem nie zaważy na szali przyszłych losów państwa sowietów.

Żałoba w Rosyi.

Moskwa, 22 stycznia PAT. Wolff. Wedle postanowień rządu sowietów dzień 21 stycznia, jako dzień śmierci Lenina, uznany został za dzień żałoby.

Komisya prawnicza wznowiła obrady nad ochroną lokatorów.

Sin Warszawa. (Telefonem). Na wczorajszem przedpołudniowem posiedzeniu komisyi prawniczej obradowano w dalszym ciągu nad projektem ustawy o ochronie lokatorów. Na wniosek posła Sommersteina (Koło żyd.) uchwalono wyłączyć z pod ustawy towarzystwa akcyjne, z tem jednak zastrzeżeniem, że spółki akcyjne zajmujące mniej niż 4 ubikacye podlegają ustawie o ochronie lokatorów.

Wniosek pos. Łypacewicza (Wyzw.) i Bitnera (Ch. D. wsprawie lokali przedsiębiorstw opłacających patent 1-szej klasy nie uzyskał większości. Zgodnie z zapatrywaniami referenta uchwalono odnośnie do lokali nie podlegających ustawie określić termin wypowiedzenia dla lokatorów na 3 miesiące.

Nad sprawą komornego uchwalono ponownie dyskutować ze względu na zmienioną konjunkturę gospodarczą państwa i postanowiono rewizyę powziętych uchwał. Posłowie Sommerstein i Popiel (NPR.) wskazali na krążące pogłoski, jakoby premier Grabski zaangażował się zarówno wobec organizacyi lokatorów, jak i właścicieli realności i zażądali, by pan premier wypowiedział się w tej sprawie.

Propozycyę tę przyjęto.

Swój do swego po swoje... akcye.

Zasady „rozwojowe" w sprzedaży akcyi Banku Polskiego.

Sin Warszawa. (Telefonem). Akcye Banku Polskiego zostały rozdzielone do subskrybcyi między instytucye finansowe czysto polskie. W ten sposób p. Grabski wprowadza w życie ponownie kurs jaki panował za min. Kucharskiego.

Min. Grabski spodziewa się, że akcye Banku Polskiego zostaną w całości rozebrane przez instytucye polskie, tak że ewentualna subskrypcya przez finansowe koła żydowskie będzie uniemożliwiona.

„Patryotyzm" ziemian poznańskich.

Sin Warszawa. (Telefonem). Nadmiar dopływu zbóż na poczet podatku majątkowego osłabł ostatnio bardzo znacznie, zwłaszcza z województw zachodnich. Okazało się, że ziemianie poznańscy wstrzymali dostawy, licząc na to, iż w międzyczasie ceny zboża pójdą w górę, a oni dostaną ulgi w spłacie podatku majątkowego.

Władze podatkowe wobec tego instrukcye do podwładnych urzędów, by bezwzględnie przeprowadziły egzekucye w stosunku do owych ziemian.

O waloryzacyę cen towarów

Delegacya kupców żydowskich u ministra spraw wewnętrznych.

Sin Warszawa. (Telefonem). Wczoraj udała się delegacya kupców żydowskich do p. ministra spraw wewnętrznych Sołtana i zażądała, by wobec waloryzacyi podatków i kredytów dopuszczono została waloryzacya ce ntowarów oraz wystawianie faktur i cenników w złotych polskich.

P. minister przyrzekł rozpatrzyć dezyderaty kupiectwa i jeśli to tylko będzie możliwe uwzględnić je.

Targi międzypartyjne o województwa.

„Piast" zgłasza pretensye do województwa krakowskiego.

Sin Warszawa. (Telefonem). W związku z obsadzeniem stanowisk wojewodów rozpoczęli endecy i piastowcy akcyę w celu zachowania, wzgl. rozszerzenia dotychczasowego „stanu posiadania". Piastowcy żądają dla siebie województwa krakowskiego, endecy województwa lwowskiego. Na to ostatnie stanowisko proponują oni b. wojewodę pomorskiego, Bnińskiego; jak stąd widać endekom nie chodzi bynajmniej o sprawną administracyę województwa lwowskiego, bo p. Bniński, jako pochodzący z Poznańskiego nie zna obowiązujących w b. zaborze austryackim ustaw na tyle, by mógł ogarnąć całokształt spraw tyczących tego województwa. Pozatem pretenduje p. Witos do województw kresowych, chcąc w ten sposób przeciwdziałać tamże wpływom Wyzwolenia i mniejszości narodowych. P. Wachowiak ma objąć województwo śląskie, co stoi w związku z konszachtami p. Witosa z nim w czasie niedawnego pobytu w Poznaniu.

N. P. R. zaprzecza.

Sin Warszawa. (Telefonem). Klub NPR. zaprzecza, jakoby podjął pertraktacye z p. Witosem co do zamianowania nowych wojewodów; NPR. żąda zachowania dotychczasowego stanu posiadania.

Skład gabinetu Macdonalda

Londyn. 22 stycznia. PAT. Dziś około godz. 5 popołudniu król przyjął powtórnie nowego premiera. Audyencya trwała dość długo, poczem zostało podane do publicznej wiadomości, że król akceptuje skład osobowy nowego rządu według listy, przedstawionej przez Macdonalda. Lista gabinetu jest następująca:

Ramsay Macdonald, pierwszy lord skarbu i sekretarz dla spraw zagranicznych,

Clynes, lord pieczęci prywatnej,

Lord Parmoore, lord-prezydent rady tajnej,

Wicehrabia Haldane, lord-kanclerz.

Snovden kanclerz skarbu,

Henderson, sekretarz stanu dla spraw wewnętrznych,

Thomas, sekretarz stanu dla spraw kolonialnych,

Walsh, sekretarz stanu dla spraw wojny,

Sir Sidney Olivier, sekretarz stanu dla Indyi

Generał brygady Thompsom, sekretarz stanu dla awiacyi,

Wicehr. Helmsworth, pierwszy lord dla admiralicyi,

Sidney Webb, sekretarz stanu dla handlu,

Wnitcy, minister zdrowia publicznego,

Noel Buxton, minister rolnictwa,

Adamson, sekretarz stanu dla Szkocyi,

Trevelyan, minister oświecenia publicznego,

Thomas Shaw, minister pracy,

Werman Hartshold pocztmistrz generalny,

Pułkownik Wedgwood, kanclerz dla księstwa Lancaster,

Jowett, pierwszy sekretarz dla spraw robót publicznych,

W związku z ostateczną nominacyą nowego gabinetu, ustępujący ministrowie zdadz. jutro swoje resorty członkom nowomianowanego gabinetu.

Ekspose Macdonalda -- 12 lutego

Londyn. PAT. Dnia 23 stycznia. Ramsay Macdonald wygłosi mowę programową w parlamencie angielskim dnia 12 lutego. Dziennik robotniczy Daily Herald pisze, że partya robonicza obejmując rządy, świadoma była trudności jakie czekają jej gabinet oparty o jedną trzecią część izby posłów. Gdyby próba jaką podejmuje partya robotnicza się nie powiodła, nastąpi bardzo przykry powrót do dawnego stanu.

Na drodze ku sanacyi.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Poza obserwowanym w dniach ostatnich a zwłaszcza w dniu 22 bm. obniżeniem cen w Warszawie na artykuły spożywcze, papierosy, tytoń, i inne a wywołanem częściowo brakiem gotówki i wymuszonym dzięki temu rzuceniem na rynek magazynowanych dotąd większych zapasów zboża i artykułów nabiałowych, daje się zauważyć znaczne uspokojenie w przemyśle, ściślej mówiąc śród robotników. W pierwszym rzędzie uspokojenie to dotyczy robotników fabryk metalurgicznych, którzy w znacznej swej części pokładają nadzieję na dobroczynne skutki akcyi sanacyjnej i oczekują wydania specyalnej ustawy o waloryzacyi płac.

Narady rządu z przedstawicielami przemysłu.

Sin Warszawa. (Telefonem). W związku z wynikiem debat na Radzie Ministrów, w Komitecie Ekonomicznym oraz na odbytej ostatnio konferencyi, b, ministrów przemysłu i handlu w sprawie sposobów zwalczania bezrobocia i kryzysu w przemyśle dowiaduję się, że minister przemysłu i handlu organizuje w najbliższą sobotę dn. 26 bm. naradę z przedstawicielami poszczególnych grup przemysłu. Celem tych narad jest przedstawienie sferom gospodarczym planów rządu na najbliższą przyszłość oraz skoordynowanie prac rządu i przemysłowców w dziedzinie zwalczania kryzysu.

Rewizye w bankach łódzkich.

Łódź. PAT. Pod kierownictwem łódzkiego komisaryatu dla spraw dewizowych odbywają się w tutejszych bankach szczegółowe rewizye, mające na celu skontrolowanie obrotu dewizami poszczególnych banków.

Podrożenie gazet w Warszawie.

Sin Warszawa. (Telefonem). Od wczoraj dzienniki warszawskie podniosły cenę pojedynczego numeru na 250.000 Mk.

Endecy za przedłużeniem feryi sejmowych.

Sin Warszawa. (Telefonem). W kuloarach sejmu utrzymują, że endecy zaprojektują przedłużenie feryi sejmowych. — Jak wiadomo, sejm ma się zebrać dnia 28 bm. dla załatwienia sprawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej; praca nad tą ustawą potrwałaby 2—3 tygodni poczem, wedle projektu endeckiego, miałby sejm rozejść się na dalsze ferye.

Co się kryje za tą nową akcyą endeków — nie wiadomo.

Rejestracya sierót wojennych i dzieci inwalidów.

Warszawa, 23 1 PAT. Ministerstwo pracy i opieki społecznej zarządza rejestracyę wszystkich sierot zupełnych, korzystających z 30% zaopatrzenia przysługującego im na podstawie ustawy enwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. dziennik ustaw Nr. 32 poz. 195, uprawnionych na podstawie paragr. 19 tejże ustawy do umieszczenia w zakładach wychowawczych. Wobec powyższego wszystkie osoby fizyczne i prawne (zakłady opiekuńcze i td.) opiekujące się dziećmi mającymi prawo do rent zupełnych sierot mają się zgłosić do właściwych zarządów gminnych, albo magistratów celem zarejestrowania tychże sierot.

Komisya rzeczoznawców w Gdańsku.

Genewa. PAT. Dnia 23 stycznia. Komitet rzeczoznawców, który ma przeprowadzić w Gdańsku badania w sprawie miejsca na skład materyałów wojennych dla Polski, złożony z Berga (Dania), Hernella (Szwecya), senatora Saura (Francya) i admirała Smitha (Anglia) wyjedzie do Gdańska z końcem stycznia. Komitet ten przedstawi sprawozdanie z przeprowadzonych badań na sesyi rady Ligi Narodów, która się rozpoczn[illegible] dnia 10 marca.

Oficyalny kurs franka złotego w dniu 24 bm. **1,900.000.**

Frank złoty dla cen tytoniu od **20** do **27** bm. **1,900.000.**

Frank złoty dla kolei i poczt. od **16** do **31** bm. **1,900.000.**

obok pieczęci Magistratu i podpisu prezydenta miasta. Magistrat nadmienia, że odtąd zgubiona legitymacya traci swą ważność, a ewentualny znalazca zechce ją zwrócić bądź w Miejskiem Biurze statystycznem przy pl. WW. Świętych l. 6, oficyna II p., bądź w lokalu przy ulicy Wąskiej l. 3 I. p.

— TRAGICZNY ZGON KANDYDATA ADWOKACKIEGO. W czasie ostatniej odwilży spadł m. in. w ulicy Pijarskiej kawałek lodu z dachu i uderzył tak silnie w głowę przechodzącego dra Ignacego Drobnera, kandydata adwokackiego, że ten padł w stanie bezprzytomnym na ziemię, a następnie w groźnym stanie został przewieziony przez pogotowie do szpitala. Nieszczęśliwy, u którego skonstatowali lekarze wstrząs mózgu, w kilkanaście godzin po wypadku zmarł. Tragicznie zmarły Dr Drobner cieszył się w kołach prawniczych naszego miasta wielkiem poważaniem tak dla swej wytrawnej wiedzy jak i dla zalet swego charakteru.

Jak się dowiadujemy, kilka osób z rodziny Dra Drobnera zginęło wskutek nieszczęśliwych wypadków. Ojciec zmarłego uderzony dyszlem na ul. Krakowskiej zmarł w ubiegłym roku od odniesionych kontuzyi, matka zadławiła się ością ryby. Pogrzeb tragicznie zmarłego odbył się wczoraj.

— STACYA RYBACKA UNIW. JAG. Jak się dowiadujemy, wydział rolniczy uniw. Jagiellońskiego przystępuje do otwarcia doświadczalnej stacyi rybackiej w Mydlnikach pod Krakowem. Otwarcie tej stacyi stoi w związku z kreowaniem katedry ryboznawstwa na wydziale rolniczym. Katedrę tę ma objąć prof. Hempel z Wiednia.

— ZJAZD W SPRAWIE REORGANIZACYI KOLEJNICTWA. Wczoraj przejechali przez Kraków w powrotnej drodze z Zakopanego prezesi dyrekcyi kolejowych z całej Polski, którzy zjechali się w Zakopanem na konferencyę w sprawie przeprowadzenia reorganizacyi kolei. Obrady trwały przez trzy ubiegłe dni i dotyczyły rozporządzenia o samostarczalności kolei państwowych.

— OPIEKA NAD CHALUCAMI. Komitet obywatelski opieki nad chalucami „Ezra" w Krakowie zawiadamia: Posiedzenie komisyi zawodowo-pedagogicznej i propag.-organizacyjnej odbędzie się we czwartek 24. I. o ¾7 wiecz. w lokalu Stradom 15, of. I p.

Za Komitet: Ch. F. Leistner.

— POSIEDZENIE WYDZIAŁU ŻYD. TOW. GIMN. odbędzie się w piątek, 25 bm. o godz. 7'45 Orzeszkowej 7.

— URZĄD WALKI Z LICHWĄ PRZY POLICYI. Jak słychać, utworzony niedawno w Krakowie urząd dla zwalczania lichwy i spekulacyi przy ekspozyturze urzędu śledczego pod telegrafem ma być w najbliższym czasie rozszerzony. Utworzone zostaną oddzielne komisye kontrolne, które łącznie z organami lotnej brygady będą przeprowadzać rewizye za magazynowanymi towarami. Podobne komisye mają być również utworzone na prowincyi przy współdziałaniu organów starostwa i policyi.

— PROSBA O POMOC. Adolf Wachtel, chory na zapalenie płuc i oskrzeli leży w szpitalu Bonifratrów, zostawił w domu żonę kulawą z trojgiem małoletnich dzieci, bez środków utrzymania i opału, prosi Szanowną Publiczność o wsparcie. Datki przyjmuje Róża Krieger, Krakowska 45, I piętro.

— TAJEMNICZE ZNIKNIĘCIE DZIEWCZYNKI. Do policyi doniósł Piotr Szlachta, że dnia 20 bm. wydaliła się z domu jego 12-letnia wychowanica i dotychczas nie powróciła.

— SKUTKI NIEOSTROŻNEGO OBCHODZENIA SIĘ Z BRONIĄ. Dnia 22 bm. wieczorem zmarł skutkiem lekkomyślnego obchodzenia się z bronią Tadeusz Szczuciński, akademik, lat 19. Manipulując nabitym rewolwerem nieznanego sobie systemu, strzelił tak nieszczęśliwie, iż kula ugodziła go w głowę. Wezwany na miejsce lekarz pogotowia ratunkowego Dr Siedlecki stwierdził śmierć.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— WIECZÓR RECYTACYJNY St. Wysockiej, odbędzie się dziś we czwartek, 24 bm. w sali Kasyna Oficerskiego. W programie utwory Brain'a, Gałuszki, Tuwima i Wittlina. Bilety do nabycia w księgarni Krzyżanowskiego.

STARANIEM KOŁA DRAMATYCZNEGO Czytelni towarzyskiej odbędzie się w niedzielę d. 27 bm. wieczór recytacyjny p. Aleksandra Dembego i p. Róży Holzerówny. Utwory najmłodszej poezyi polskiej. Początek o godz. 7-mej wieczorem. Bilety przy wejściu.

— Z BAGATELI. „Noc Sabatu" ukaże się poraz 9-ty dzisiaj o godz. 8 wieczorem, poczem na dłuższy czas schodzi z afisza. Na piątek 25 bm. zapowiedzianą została premiera wesołej, wykwintnej komedyi „Prawda w winie". Reżyserya p. Nowakowskiego i pierwszorzędna obsada zapewniają „Prawdzie w winie" należny jej sukces.

—o—

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Czwartek: „Sen nocy letniej".
Piątek pop.: „Kaligula", wiecz. „Carewicz Aleksy".

TEATR BAGATELA.

Czwartek: „Noc sabatu".
Piątek: „Prawda w winie".

„OPERETKA".

Czwartek: „Szczęście Mery".

REPERTUAR KIN

WANDA: „Ich troje".
REDUTA: „Bratobójca czyli piętno Kaina".

Listy z kraju.

RZESZÓW

(Żydowskie Towarzystwo gimnastyczne. — Chamisza Asar. - Rezygnacya żydowskich asesorów).

W dniu 3 bm. odbyło się doroczne walne zgromadzenie Żydowskiego Towarzystwa gimnastycznego i sportowego w Rzeszowie. Wyczerpujące sprawozdania przedłożone przez prezesa p. Dra Spirę oraz reprezentanta „Bar Kochby" p. Dra Schildkrauta wykazały, że gorliwa praca zarządu wydała obfite plony. Towarzystwo posiada jedno z najlepszych boisk dla gry w piłkę nożną na całej prowincyi, drużyna footbalowa „Bar Kochba" wybija się pomału ponad inne, a dowodem tego choćby ten fakt, iż jako jedna z nielicznych drużyn B-klasowych przeznaczoną została do wzięcia udziału w igrzyskach olimpijskich. Towarzystwo popiera wszelkie inne sporty wśród młodzieży a jedynie brak sali gimnastycznej uniemożliwia mu akcyę na szeroką skalę. Ustępującemu zarządowi wyrażono jednomyślnie votum zaufania a p. Dra Spirę w uznaniu jego zasług wybrano ponownie przewodniczącym. Przydzielono mu wydział, składający się z ludzi, dających pełną gwarancyę, iż praca nad fizycznym rozwojem młodzieży żydowskiej kontynuowaną będzie z wzmożonym zapałem.

Przed kilku dniami obchodziła tut. organizacya tradycyjną uroczystość „Chamisza Asar- b'Szwat". Na program złożył się żywy dziennik aranżowany nader udatnie i z humorem przez tow. Seidena, Fetta, Chaima, Ellenbogena i Storcha. Produkcye orkiestry „Hazumir" pod artystycznym kierownictwem kapelmistrza p. Mandla spotkały się z ogólnym aplauzem.

Onegdaj rozegrał się w Magistracie rzeszowskim końcowy może akt tragikomedyi, której głównymi aktorami byli ostatni Mohikanie tutejszej asymilacyi. Burmistrz Dr. Krogulski, popierany zawsze przez Żydów i ich głosami wyniesiony na naczelne stanowisko w mieście, uległ prądowi czasu i zawarł pakt z ekspozyturą Chjeny na terenie lokalnym w Rzeszowie. Reprezentanci tego stronnictwa weszli w skład Magistratu z prof. Wilkiem na czele. Rozpoczęli swoją działalność od tego, że każdą sprawę wentylowali nie z punktu widzenia, czy przyniesie ona korzyść wszystkim mieszkańcom miasta, ale czy przypadkowo nie będzie pożyteczną dla ludności żydowskiej. Było tego już zadużo trzem asesorom żydowskim pp. Dr. Hochfeldowi, Drowi Wachtlowi i Fertigowi i na jednem z ostatnich posiedzeń Magistratu zrezygnowali z swoich urzędów. Jestto dla nich niewątpliwie ciężka ofiara i gorzkie rozczarowanie zwłaszcza dla p. Dra Hochfelda, jakkolwiek w czasach powojennych władza jego zredukowała się do wydawania kart na tani cukier magistracki. Nie wiemy, czy panowie ci będą konsekwentni, czyteż nie skorzystają z jakiejś furtki wspaniałomyślnie im otworzonej, by mogli wrócić napowrót do Magistratu. Jeżeli tak, to żydostwo rzeszowskie nie uroni za nimi ani jednej łzy żalu. Politycznie — requiescant in pace. Żydostwa już dawno nie zastępują.

—o—

NOMBERG CHORY. Znany pisarz żydowski, b. poseł na Sejm Nomberg po powrocie z Włoch do Warszawy zachorował.

„GAZETA WARSZAWSKA" CONTRA „KURJER POLSKI". Przed warszawskim Sądem Okręgowym odbyła się rozprawa przeciw redaktorowi „Kurjera Polskiego" p. Ignacemu Rosnerowi, oskarżonemu przez redaktora „Gazety Warszawskiej" p. Zygmunta Wasilewskiego. Przedmiotem skargi było to, że „Kurjer Polski" przedrukował wiadomość podaną w tygodniku „Głos Opozycyi", według której p. Roman Dmowski jeszcze w r. 1919 wyjednał dla „Gazety Warszawskiej" we Francyi zapomogę w wysokości 15 tysięcy franków miesięcznie, płatną po dziś dzień. Sąd uznał p. Rosnera winnym zniesławienia i skazał go na 2 tygodnie aresztu.

ZNOWU SPRAWA SKRUDLIKA. Jak wiadomo, głównym oskarżonym w tej głośnej, a sądzonej w kwietniu r. ub. sprawie, był Mieczysław Skrudlik (. 36), b. porucznik i żandarm armii polskiej, tytułujący się doktorem filozofii. Sąd okręgowy w Warszawie, po 7-dniowej rozprawie, wydał wyrok skazujący Skrudlika za przekroczenie władzy i ukrywanie osoby, która popełniła zbrodnię, na 2 lata zwykłego więzienia, uniewinniając go natomiast z zarzutu szpiegostwa. Innych oskarżonych, którzy zasiedli na ławie oskarżonych wespół ze Skrudlikiem, sąd skazał na różne kary, począwszy od dwu lat zwykłego do 5 lat ciężkiego więzienia za zdradę stanu. Od wyroku tego tak skazani jak i urząd prokuratorski, odwołali się do sądu 2 instancyi z apelacyami i protestem.

I oto onegdaj sprawa ta po raz wtóry znalazła się na wokandzie sądu apelacyjnego. Do popierania oskarżenia wydelegowany został prokurator sądu okręgowego Rettinger, który w sprawie tej oskarżał i w I. instancyi.

UTONIĘCIE W STUDNI. W Targówku zdarzył się następujący tragiczny wypadek. 12-letnia Apolonia Ulanowska, córka robotnika kolejowego udała się po wodę do studni znajdującej się w sąsiednim domu. Widocznie w czasie nabierania wody kubełek spadł z kija, gdyż dziewczynka przechyliła się i wskutek zbyt niskiego ogrodzenia studni wpadła głową do wody. Gdy matka, zdziwiona, że córka jej natychmiast nie wraca, udała się do studni, zajrzawszy w głąb, ujrzała tylko końce nóg córki. Na wszczęty alarm nadbiegli lokatorzy. Na ratunek rzucił się brat Ulanowskiej, 17-letni Jan, który podtrzymywany za jedną rękę przez sąsiadów, wszedł do studni, drugą ręką zaś wyciągnął siostrę za nogi. Nieszczęśliwa miała twarz omazaną mułem z dna studni. Mimo zastosowania natychmiast sztucznego oddychania, dziewczynki nie zdołano doprowadzić do życia.

Ze świata.

ZAKON „MŁODYCH NIEMIEC". Wielki mistrz tzw. zakonu „Młodych Niemiec", dr. Gramsch wygłosił w Malbourgu przemówienie na temat zadań i organizacyi tego zakonu. Po jego przemówieniu znajdujący się na sali członkowie stronnictw lewicowych zajęli wobec członków zakonu groźną postawę i zaczęli śpiewać międzynarodówkę. Członkowie zakonu w odpowiedzi zaśpiewali hymn narodowy. Wkrótce wtargnął na salę oddział złożony z 50 mieszczańskich orgeschowców, którzy uderzyli na członków organizacyj lewicowych. Ostatecznie socyalistów i komunistów wyrzucono z sali, a kilku z nich ciężko poraniono. Orgeschowcy uzbrojeni byli w broń palną, noże i pałki gumowe.

PUBLICYSTA I POLITYK HR. CHLUMSKY WMIESZANY W WIEDEŃSKĄ AFERĘ SADYSTYCZNĄ. W związku z wykryciem praktyk sadystycznych w szkole niejakiej Kadinet w Wiedniu aresztowano publicystę i polityka hr. Leopolda Chlumskyego, syna byłego ministra.

NOWY KABEL NIEMIECKI MIĘDZY EMDEN A VIGO. Berlińskie towarzystwo Radio. Atlantic subwencyonowane bardzo znacznie przez rząd niemiecki, zakłada nowy kabel między Emden a Vigo (Ameryka północna) w miejsce starego, zniszczonego kabla. W ten sposób Niemcy będą mogły posyłać własne depesze do południowej Ameryki, Afryki, Azyi i Australii.

W SPRAWIE PROCESU HITLERA I TOW. oświadczył prokurator monachijski zastępcom prasy, że akt oskarżenia obejmie 9 przywódców ruchu. Proces ma być ukończony przed 1 kwietnia, ponieważ w tym dniu zostają rozwiązane sądy. Proces będzie jawny o ile niezajdą wyjątkowe okoliczności. Kahr i Lossow będą uwolnieni od tej tajemnicy urzędowej.

623 PROCESÓW ROZWODOWYCH W LONDYNIE Pierwsza sesya tegoroczna sądów londyńskich rozpoczyna się listą 623 procesów rozwodowych, w tem 492 procesów, w których strona przeciwna nie zgłosiła żadnego sprzeciwu.

SKANDAL TEATRALNY W DREŹNIE. W teatrze miejskim w Dreźnie podczas premiery nowej sztuki Ernesta Tollera pt. „Kulas" (Hinkermann) doszło do wielkiego skandalu. Bohaterem sztuki jest inwalida wojenny, w ten sposób okaleczony, że nie może spełniać obowiązku małżeńskiego. Nie przychylnie odniosła się jednak publiczność do sentencyi wygłaszanych ze sceny przeciw obecnemu porządkowi społecznemu. Narodowo-niemiecka publiczność wygwizdała sztukę. Mimo wkroczenia policyi i aresztowania 15 demonstrantów wrzawa i hałas trwały do końca przedstawienia. Sztuka zejdzie zdaje się z afisza.

DEPORTACYA NA MURMAŃ. Moskiewskie władze policyjne zgłosiły do władz sądowych wniosek o wysłanie na Murmań pierwszej partyi ostatnio aresztowanych pod zarzutem zajmowania się spekulacyą i szulerką. Liczba aresztowanych wynosi około 2000 osób.

W ŚWIECIE WIEDEŃSKIEGO DZIENNIKARSTWA GIEŁDOWEGO. W Wiedniu odbył się onegdaj interesujący proces o zniesławienie drukiem. Jako oskarżony stanął przed sądem Emmerich Bekessy wydawca i redaktor dzienników „Stunde" i „Boerse", który w pismach swoich w bardzo niekorzystnem świetle przedstawił działalność swoich kolegów wydawców i redaktorów tygodnika „Oesterreichischer Volkswirt", Waltera Federna i dra Gustawa Stolpera. Zarówno oskarżony jak i oskarżyciele rekrutują się z świata dziennikarstwa giełdowego. W czasie procesu obie strony zarzucały sobie nawzajem przekupstwo na rzecz bankierów, finansistów (Bosla), a nawet instytucyi zagranicznych. W rezultacie jednak proces zakończył się — odwołaniem zarzutów, odstąpieniem oskarżycieli od oskarżenia i uwolnieniem oskarżonego.

MAJĄTEK FORDA. „Journal" przynosi wiadomość z Nowego Jorku, wedle której majątek znanego amerykańskiego milionera Henry Forda wynosi obecnie 840 milionów dolarów. W kołach finansowych obliczają, że w roku 1934 będzie dochód dzienny Forda wynosił 1 milion dolarów.

Przegląd gospodarczy.

Świadectwa przemysłowe.

Ministerstwo Skarbu złożyło Radzie Ministrów do rozważenia projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie niezaliczania na podatek przemysłowy przedpłat uiszczonych na poczet tego podatku w postaci tzw. świadectw przemysłowych.

W ten sposób przedpłaty te stają się samoistnym podatkiem od przemysłu i handlu i nie mogą już być potrącane z podatku od obrotu.

Kto zatem ma zapłacić w lutym br. podatek od obrotu osiągniętego w styczniu, nie będzie już mógł potrącić jedną dwónastą części ceny zapłaconej za świadectwo przemysłowe.

—o-o—

HANDEL

Z KOMITETU CELNEGO. Dn. 29 bm. odbędzie się posiedzenie Komitetu celnego przy Min. Przem. i Handlu. Na porządku dziennym są m. in. sprawy: 1) powiększenie składu subkomisyi do spraw rewizyi taryfy celnej, 2) sprawa ewent. wprowadzenia cła na zboże, 3) przeniesienie wszystkich towarów, opłacających cło ulgowe 2% na listę 10%, 4) zniesienie ulg celnych na: drzewo cedrowe i grafit mielony do wyrobów ołówków; bagietki, rurki, balony i oprawki mosiężne — do wyrobu lampek elektrycznych; sprężyny, tarcze, łuski wagowe i td. — do wyrobu zegarów ściennych: kamienie budowlane, przybitki wojłokowe do naboi myśliwskich; taśmy plecione blichowane kapeluszowe; akumulatory. Dalej wnioski ustanowienia ulg celnych na: surowe odlewy miedziane: korpusy silników Giesela, matryce papierowe suche: fibr wulkanizowany; tkanina jutowa impregnowana dla celów górniczych.

JAKIE SPÓŁKI AKCYJNE BĘDĄ ZATWIERDZANE. Jak się dowiadujemy Min. Skarbu ustaliło w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu, że ze względu na konieczność uchronienia rynku akcyjnego przed szeregiem drobnych i niepoważnych emisyi, na przyszłość zatwierdzane będą przez władze skarbowe statuty tylko tych spółek akcyjnych, których kapitał zakładowy wynosić będzie minimalnie 25.000 zł. p. Informują nas, że to stanowisko władz rządowych wywołuje w świecie przemysłowym bardzo poważne zastrzeżenia.

SPRZECZNE INFORMACYE W SPRAWIE OGŁASZANIA CEN W ZŁOTYCH. Na onegdajszem plenarnem posiedzeniu Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie zaznaczył prezydent Izby p. Epstein w swem sprawozdaniu, że Rada Ministrów w najbliższych dniach wyda rozporządzenie zezwalające kupcom na uwidacznianie cen towarów w złotych polskich, równych frankowi złotemu. Wobec podanej przez jedno z pism krakowskich wiadomości, że oznaczanie cen w złotych zagrożone jest karą do 10 milionów marek, zwróciło się Prezydyum Izby Handlowej w sprawie tej o wyjaśnienie do Warszawy. Rozstrzygnięcia tych sprzecznych informacyj oczekiwać należy w bliskim czasie.

FINANSE

WALORYZACYA PODATKU GRUNTOWEGO. Izba skarbowa komunikuje nam: Zalegający pod koniec roku 1923 podatek gruntowy wraz z dodatkami samorządowymi ulega waloryzowaniu według przeciętnego kursu franka roku 1923, który wynosi 150,000.

Należność skarbową wyprowadzoną w ten sposób, tj. wskutek podzielenia zaległości podatkowej przez 150,000 uiszcza się w markach polskich, według kursu franka obowiązującego w dniu zapłaty.

Przykład:

Podatnik uiszczający 17 stycznia br. zaległość w rzeczonym podatku, wynoszącą po 31 grudzień 1923 1,500,000 mk będzie miał do zapłacenia 1,500,000:150,000=10 fr. złotych, które 17 bm. przedstawiały w markach polskich sumę 19.000,000 (kurs 1 franka=1,900,000 mk).

Przypadające do zapłaty kary za zwłokę oblicza się po 31 grudnia 1923 od niezwaloryzowanej zaległości podatkowej w wysokości po 10 procent miesięcznie od 7 listopada 1923, a po 5 procent dziennie począwszy od 8 listopada 1923 do 31 grudnia 1923, a otrzymane kwoty waloryzują się w sposób wyżej podany.

Od kar za zwłokę już zwaloryzowanych nie pobiera się dalszych kar za zwłokę natomiast pobiera się od 1 stycznia br. począwszy kary za zwłokę w wysokości 2 procent miesięcznie od zwaloryzowanych zaległości podatkowych.

Na rok 1924 zostanie przypisany podatek gruntowy wraz z dodatkami samorządowymi we frankach w ten sposób, że kwoty podatkowe należne za rok 1923 (bez zastosowania wykładnika) będą przeliczone na franki według kursu 1 franka = 11,369 Mk.

WALORYZACYA DOSTAW RZĄDOWYCH. Na ostatniem posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów uchwalona została waloryzacya opłat za dostawy rządowe. W myśl uchwały tej rachunki na wszelkie dostawy krajowe opłacane są według kursu franka złotego, przyczem jeśli przedmioty dostaw wykonywane są z surowca zagranicznego, to rachunki na surowiec pokrywane są w walucie zagranicznej, zaś wykonanie itp. koszty dostawy — według kursu franka złotego. Wszelkie dostawy zagraniczne pokrywane są wyłącznie w walucie zagranicznej.

WALORYZACYA ZALEGŁYCH PODATKÓW. Otrzymaliśmy następujący komunikat Izby skarbowej, w przedmiocie waloryzacyi podatków wymierzanych w r. 1923 (np. podatku dochodowego), których termin płatności upłynął dopiero po 1 stycznia 1924.

Reskryptem z 16 stycznia 1924 wyjaśniło Ministerstwo Skarbu, że jeśli termin płatności należności, przypisanej w r. 1923 nie upłynął z końcem roku 1923, lecz sięgał poza 31 grudnia 1923 r., skutkiem czego płatnik miał prawo wykonać swój obowiązek płacenia w r. 1924, to należności takich nie można traktować na równi z temi, które nie zostały do końca r. 1923 uiszczone, jakkolwiek co do nich powstał w tym terminie obowiązek uiszczenia. Należności takie ze względu na termin ich płatności są niemal identyczne z temi, dla których z powodu uskuteczniania wymiaru w r. 1924 obowiązek płacenia przypadał dopiero w r. 1924.

Wobec powyższego należy w wypadkach gdy dla przypisanych w r. 1923 należności nie upłynął termin płatności z końcem roku 1923 (np. płatnikowi podatku dochodowego doręczono nakaz płatniczy 29 grudnia 1923 stosownie więc do art. 86 ustawy o podatku dochodowym (Dz. U. Rz. P. Nr. 77 poz. 607 z r. 1923) termin płatności upływa 28 stycznia 1924) stosować tę zasadę, że należność podatkową w markach przelicza się według kursu franka złotego z dnia 31 grudnia 1923 1 fr. = 1,220.000.

ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE. Ministeryum skarbu złożyło radzie ministrów do rozważania projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie niezaliczania na podatek przemysłowy przedpłat, uiszczonych na poczet podatku w postaci t. zw. świadectw przemysłowych. W ten sposób przedpłaty te stają się samoistnym podatkiem od przemysłu i handlu i nie mogą już być potrącane z podatku od obrotu. Kto zatem ma zapłacić w lutym 1924 r. podatek od obrotu osiągniętego w styczniu tegoż roku, nie będzie już mógł potrącić jednej dwunastej części ceny, zapłaconej za świadectwo przemysłowe.

ZEBRANIA GIEŁDOWE W KATOWICACH. W związku z wiadomością o projektowanem uruchomieniu w Katowicach „zebrań giełdowych banków dewizowych" dowiadujemy się, iż zebrania te nie będą posiadały charakteru oficyalnego, gdyż statut przyszłej giełdy w Katowicach do tej pory nie został jeszcze zatwierdzony przez ministerstwo skarbu. Wspomniane zebrania zajmować się będą przeto tylko prowizorycznie agendami obrotu dewizowego, do uruchmienia zaś oficyalnej giełdy przystąpić będzie można dopiero po zalegalizowaniu statutu, co nie nastąpi jednak wcześniej dopóki nie zostanie rozciągnięta na obszar Górnego Śląska ustawa organizacyi giełd w Polsce z r. 1921, według której zredagowany został właśnie statut przyszłej giełdy oficyalnej w Katowicach.

W SPRAWIE EMISYI NOWYCH AKCYJ. Dowiadujemy się, że Ministerstwo Skarbu wstrzymało wydawanie zezwoleń na emisye nowych akcyj. W opracowaniu jest projekt ustawy, zezwalający na emisyę nowych akcyj tylko pod warunkiem, że kurs ich emisyjny nie będzie niższy od kursu giełdowego w chwili rozpisania nowej subskrypcyi. Ma to zapobiedz różnym nadużyciom przy emisyi nowych akcyj.

Giełda lwowska.

Lwów, 23 stycznia PAT. Giełda Akcye. bank akc. związk. 3500, bank hipot. 3100—3200, bank powsz. kred. 375—425, bank przem. 2525—2250, bank ziem. kred. 1350, Browary 37.000—37.500, Chodorów 28.000—27.750, Cegielski 3075—3000, Gafota 3100, Tohan 1800, Ćmielów 7250—7200, Niemojowski 2800—2850, Ojkos 22.750—23.000, Parowozy 2500—2400, Pezet 775—850, Nafta 2700—2650, pol. tow. bud. 725—750, Rakszawa 21.000, Siersza elektr. 1100, Sole potas. 30.000—30.650.

Z giełdy.

Kraków, 23 stycznia.

Na giełdzie efektów nastąpiła dziś lekka poprawa większości kursów. Obroty były jednak bardzo nieliczne, tendencya wyczekująca.

Po giełdzie robiono: Jaworzno drobne 135.000, Len 4.700—5.000, Nitrat 1.600—1.700, Węglówki 220—235, Lokomotywy 8.000—8.200, Nafta Krosno 22.000, Chybie 45.000 do 44.000, Elektrownia na Sanie 1.000.

Waluty i dewizy w obrotach bankowych: Waluty: Dolary 10,350.000, Kor. czeskie 290.000, Kor. austr. 142.

Dewizy: Nowy Jork 10,200.000—10,225.000 do 10,250.000, kasa na jutro 10,300.000, Londyn 43,300.000, Zurych 1,765.000—1,760.000—1,780.000, Paryż 465,000.

Podatek majątkowy od majątku zagranicznego

Kraków, 24 stycznia.

Kwestya czy i w jakich warunkach tutejsi obywatele opłacać winni podatek majątkowy od majątku swego położonego zagranicą jest o tyle doniosłą, że wielu tutejszych obywateli w czasie wojny i po wojnie nabywało nieruchomości za granicą i zachodzi pytanie, jak ten majątek zagraniczny tutejszych obywateli traktować należy odnośnie do podatku majątkowego. Kwestyę tę rozstrzyga art. 2. ustawy naszej o podatku majątkowym z 11 sierpnia 1923. Dz. ust. N. 94]23. oraz § 2. rozp. wyk. IV. do podatku majątkowego z 1. stycznia 1924 Dz. ust. N. 5]24.

Podatkowi majątkowemu podlegają tylko nieruchomości położone za granicą oraz kapitały zakładowe i obrotowe służące poza obszarem Rzeczypospolitej do prowadzenia gospodarstwa rolnego, leśnego, górnictwa, przedsiębiorstwa handlowego i przemysłowego. I tak odróżnia ustawa i rozporządzenie wyk. czy powyższe przedmioty majątkowe nabyte względnie ulokowane zostały zagranicą:

1) przed dniem 31. grudnia 1918 czy też
2) po dniu 31 grudnia 1918.

Ad 1. Jeżeli nabycie względnie lokata nastąpiły przed dniem 31 grudnia 1918, to odnośne przedmioty majątkowe są zwolnione od podatku majątkowego w Polsce w tym wypadku, gdy one już zagranicą zostały pociągnięte do obowiązku zapłaty podatku tego—samego rodzaju i gdy odnośne państwa zagraniczne postępują wedle zasady wzajemności co do takich samych przedmiotów majątkowych w Polsce się znajdujących. W tym wypadku musi płatnik tutejszy udowodnić przed tutejszemi władzami podatkowemi, że majątek zagraniczny nabył przed 31 grudnia 1918 i że majątek ten już zagranicą opłacił podatek majątkowy. Tak więc musi płatnik tutejszy odnośnie do tego majątku zagranicznego, który ma być zwolniony od podatku majątkowego tutejszego przedłożyć w przepisanym terminie dokładną fasyę i podać w niej wszelkie dane potrzebne do wymiaru podatku majątkowego i wykazać, że podatek majątkowy zagranicą od tego majątku został zapłacony. Jeżeli w postępowaniu wymiarowem tutejszem okaże się, że podatek zagraniczny jest mniejszy od podatku majątkowego przypadłego do uiszczenia na zasadzie ustawy tutejszej, w takim razie zwolnienie może być przyznane tylko we wysokości uiszczonego podatku majątkowego zagranicznego i będzie musiał w tym wypadku płatnik tutaj dopłacić tylko nadwyżkę wymierzonego w Polsce podatku. Podatek majątkowy wymierzony w tym wypadku zagranicą w obcej walucie należy celem porównania go z wymierzyć się mającym podatkiem majątkowym w Polsce przeliczyć na marki polskie wedle kursu z dnia 1. lipca 1923, a otrzymaną kwotę marek należy przeliczyć na franki złote przyjmując jeden frank złoty równy 20,000 mkp.

Ad 2. Majątek zagraniczny nabyty lub ulokowany po 31. grudniu 1918 podlega tutejszemu podatkowi majątkowemu bez względu na to, czy ten majątek został już obłożony równoznacznym podatkiem zagranicznym. — Przepis ten pozostaje w rażącej sprzeczności z ogólną zasadą powszechnie przyjętą we wszystkich ustawach podatkowych, że ten sam przedmiot nie może być dwa razy tymsamym podatkiem obciążony. Nadto jest przepis ten bardzo krzywdzący dla tutejszych obywateli, którzy nabyli w znacznej ilości po 31. grudnia 1918 nieruchomości zagranicą i muszą teraz opłacać od tych nieruchomości podatek majątkowy dwa razy tj. zagranicą i u nas. Dotyczy to szczególnie nieruchomości nabytych przez tutejszych obywateli w Niemczech, skoro wartość realna tych nieruchomości z uwagi na obecne stosunki panujące w Niemczech jest dość niepewna. Odnośnie więc do tych nieruchomości, nabytych zagranicą po 31. grudnia 1918, będzie musiał tutejszy płatnik przedłożyć dokładną fasyę ze zapodaniem co do domów: ich położenia (przy ul. głównej czy bocznej), ich stanu (czy w dobrym, średnim czy lichym stanie) oraz ilości ich ubikacyi i stosownie do tego będzie podatek majątkowy tutejszy — niezależnie od podatku majątkowego zagranicznego — wynosić co do domów wedle naszej ustawy o podatku majątkowym 14—18 milionów mkp. od jednej ubikacyi.

Niewiadomo, czem się kierował ustawodawca przyjąwszy datę 31. grudnia 1918 jako decydującą, czy płatnik tutejszy od majątku zagranicznego ma opłacić podatek majątkowy tylko raz czy też dwa razy. Jest to data całkiem dowolna, która właściwie dla wymiaru podatku majątkowego jest bez znaczenia.

Specyalny przepis zawiera wymienione na wstępie rozp. wyk. IV. do podatku majątkowego co do osób prawnych, a więc spółek wszelkiego rodzaju. I tak postanawia rozp. wyk. IV. co do osób prawnych (spółek) posiadających majątek nieruchomy lub ulokowany kapitał zakładowy względnie obrotowy w przedsiębiorstwach zagranicznych, że majątek zagraniczny ich podlegać będzie niezależnie od wymierzonego podatku majątkowego zagranicznego zawsze podatkowi majątkowemu tutaj wymierzyć się mającemu bez względu na to czy spółka ta nabyła majątek nieruchomy lub ulokowała kapitał zagranicą przed 31. grudn. 1918 czy też po tym terminie. Przepis ten dotyczący osób prawnych jest zawarty tylko w rozp. wyk. IV., a niema go w ustawie o podatku majątkowym, tak, że zachodzi tu rażąca sprzeczność między rozp. wyk. do ustawy a samą ustawą. **Dr Albert Süsser**

Akcyi tow. krajowych nie wlicza się do majątku.

Na pytanie, czy należy do fasyi podatku majątkowego wliczyć akcye i udziały odpowiada § 7. rozp min. skarbu z 1. I. 24. (Mon. Nr. 16) § ten brzmi:

Akcye i udziały krajowych towarzystw i spółek wyłącza się z podstaw opodatkowania osób, które posiadają takie akcye i udziały.

W analogiczny sposób należy traktować udziały w spółkach firmowych i firmowo-komandytowych (jawnych spółkach handlowych).

O ile jednak płatnik posiada akcye lub udziały zagranicznych towarzystw i spółek, to wartość tych akcyi, względnie udziałów, należy doliczyć do majątku ich posiadacza.

Nowa skala podatku od zarobków

z dniem 1-go lutego 1924 roku.

Obliczanie podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę od dnia 1-go lutego 1924 r.

	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym w tysiącach marek: ponad	do	Stopa procent. podatku
1	4,204.800	5,606.400	0·3
2	5,606.400	7,008.000	0·4
3	7,008.000	9,110.400	0·5
4	9,110.400	11,212.800	0·8
5	11,212.800	13,315.200	1
6	13,315.200	15,417.600	1·3
7	15,417.600	17,520.000	1·6
8	17,520.000	19,856.000	2
9	19,856.000	22,192.000	2·4
10	22,192.000	24,528.000	3
11	24,528.000	26,864.000	3·6
12	26,864.000	29,200.000	4·2
13	29,200.000	30,368.000	5·4
14	30,368.000	32,120.000	6·6
15	32,120.000	33,872.000	8·4
16	33,872.000	36,208.000	10·2
17	36,208.000	38,544.000	12
18	38,544.000	40,880.000	13·8
19	40,880.000	43,800.000	15·6
20	43,800.000	46,720.000	16·3
21	46,720.000	49,640.000	17·1
22	49,640.000	52,560.000	18
23	52,560.000	55,480.000	18·8
24	55,480.000	58,400.000	19·8
25	58,400.000	61,320.000	20·7
26	61,320.000	64,240.000	21·7
27	64,240.000	67,160.000	22·5
28	67,160.000	70,080.000	23·4
29	70,080.000	105,120.000	24.2
30	105,120.000	140,160.000	25·2
31	140,160.000	175,200.000	25·9
32	175,200.000	210,240.000	26·7
33	210,240.000	262,800.000	27·6
34	262,800.000	420,480.000	29·4
35	420,480.000	525,600.000	30·6
36	525,600.000	700,800.000	32·4
37	700.800.000		34·2

Potrącone kwoty należy w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia wpłacić do Kasy skarbowej, a to pod rygorem 5% kar za każdy dzień zwłoki. Jak już podaliśmy wczoraj są według tej tabeli w miesiącu lutym wolne od potrąceń pensye miesięczne do 350,400.000 Mp. By się przekonać, jaki procent należy potrącić, trzeba pensyę miesięczną za luty pomnożyć przez 12.

Skalę tę Ministerstwo Skarbu zmieniać będzie **co miesiąc.**

MIGAWKI.

Kawał p. Wacława Bojomira-Mileskiego.

P. Wacław Bojomir-Mileski jest najprawdopodobniej identyczny z p. Wolfem Muttermilchem. Słyszałem o tym jegomościu jeszcze przed laty w Warszawie rozmaite historye. Nie jest to człowiek broń Boże, niebezpieczny, nie, p. Wacław Muttermilch-Bojomir-Mileski nie jest wcale furyatem, ale jest bardzo ciekawym egzemplarzem — dla psychiatry. Psychosis acuta na tle religijnem. Warszawa z jego pomysłów, odczytów, książek i publikacyi śmiała się w kułak. Warszawa go nie przedrzeźniała, wogóle nie reagowała na jego elokubracye, tylko pysznie się bawiła jego kawałami. P. Bojomir Muttermilch-Mileski był najoryginalniejszym kawalarzem, kawalarzem, jakich mało wogóle na świecie. Czasy się zmieniły, zmieniły się więc metody „kawalowania“ czy „kawalyzacyi“ — swobodę wyboru terminu zostawiam kochanym (?!) czytelnikom — opinii publicznej. Ale takiego kawalarza obecnie Warszawa nie posiada. Nowaczyński nawet do niego się nie „umywa“.

Teraz miły nasz bobuś Muttermilch-Mileski przeniósł się do Poznania. Nie wiem, jak długo w wszechpolskich Atenach mieszka, ale już zdążył własnym nakładem wydać „Dekret do Żydów całego świata“. Widać, że p. Wacław w Poznaniu stał się jeszcze potężniejszym władcą, a duch jego obejmuje teraz wszechświat cały. Czegóż żąda od nas ten genialny imperator, wydający dekrety w imię Ducha?

Oto nakazuje Żydom świata całego, by bezwłocznie złożyli do Kasy Państwa Polskiego tytułem ekspiacyi 100 milionów dolarów. Zachodzi pytanie dlaczego tak mało? Czy p. Bojomir Mileski stracił nagle fantazyę? W Warszawie zażądałby pewnie 100 tysięcy milionów dolarów, ale w Poznaniu stał się p. Mileski skromniejszym.

Ale gdyby tak Żydzi ulękli się dyktatora i złożyli tę marną kwotę 100 milionów dolarów, czy p. Muttermilch-Bojomir-Mileski bierze na siebie gwarancyę, że im „winy“ zostaną darowane. Przykład jest zaraźliwy, a waryatów na świecie nie brak. Któż zaręczy, że nazajutrz po złożeniu tej kwoty nie znajdzie się inny dyktator i zażąda znowu 500 milionów dolarów.

Nie, p. Wacławie, pomysł Pański nie jest do przyjęcia, chociaż ze stanowiska kawalarskiego nie jest najgorszy. Ale dawniej w Warszawie miewał Pan lepsze pomysły. Widać, że w Poznaniu robi panu konkurencyę p. Kobylański, redaktor „Przełomu“. W Warszawie rolę Pana objął niestety p. Pieńkowski, znawca Totemów i gra ją lepiej od Pana. **Moses**

Kalendarz podatkowy

Dnia 31-go bm. upływa termin dla zeznań:

a) od obrotu za II. półr. 1923
b) od podatku majątkowego.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Plenarne zebranie członków Z. K. S. „Makkabi“ (Kraków) odbędzie się **w niedzielę 27 stycznia br. o godz. 11-ej przedpoł.** w sali stow. **„Ezra“**, przy **ul.** Krakowskiej (gmach Kahału). Referaty wygłoszą: **Dr. Korngold** — Obecna praca w klubie, **Schönberg** — Akcya około budowy stadyonu „Makkabi“, **Dr. Laser** — 15-letni jubileusz klubu. Członkowie i członkinie „Makkabi“ [illegible]

Nowa faza Żabotyńskiego.

Odczyt o syoniźmie.

Berlin. (Tel. wł.) Przy wypełnionej sali berlińskiej Filharmonii odbył się 17 bm. odczyt Włodzimierza Żabotyńskiego na temat: „Kryzys w syoniźmie i jego rozwiązanie“. Odczyt dzielił się na dwie części. Pierwszą część poświęcił Żabotyński negatywnej krytyce kierownictwa syońskiego, podkreślając — wbrew dotychczasowym doświadczeniom — że dążenia do pozyskania amerykańskich magnatów dla myśli „Jewish Agency“ nie wydadzą żadnego wyniku. Ogólne „niezadowolenie wywołały gołosłowne „przepowiednie“ Żabotyńskiego, że przyszły rząd „Labour Party“ nie będzie popierał pracy syońskiej.

Przechodząc do pozytywnej działalności wyjaśnił Żabotyński następujący plan. 1) Zmobilizowanie żydowskich mas, przedewszystkiem żydowskich emigrantów, któreby wystąpiły wobec rządu z żądaniem otwarcia bram Palestyny, ponieważ wszystkie inne kraje, do których można emigrować są zamknięte. 2) Zorganizowanie zamożniejszych Żydów, którzyby wzięli na siebie odpowiedzialność za swoich biednych braci i zebrali konieczne środki pieniężne. 3) Mobilizacya polityków, przyjacieli syonizmu, jakoto Balfoura i innych, którym należy oświadczyć, że jesteśmy rozczarowani z dotychczasowych rezultatów i żądamy nowej polityki. 4) Zwrócenie uwagi dyplomatów państw, do których kieruje się imigracya żydowska a nie będących nieprzyjaciółmi Żydów, którzy jednak przyczyniają się do zamknięcia swoich krajów dla Żydów, że trzeba znaleźć inne wyjście dla rozwiązania kwestyi żydowskiej.

Żabotyński rozwija następnie myśl wielkiej żydowskiej „procesyi“ do rządów i parlamentów. Przyszły kongres żydowski powinien być zwołany do Genewy, gdzie znajduje się Liga Narodów. Następnie rozwija plan wielkiej instytucyi finansowej do której dążył Teodor Herzl. Młodzież żydowska musi być zmobilizowana celem wyjechania do Palestyny i celem obrony żydowskiej pracy. Jest mało, jeśli naród składa ofiarę z potu, trzeba złożyć także ofiarę z krwi. Tę część odczytu Żabotyńskiego przyjęła publiczność entuzyastycznie.

(W ostatnim styczniowym numerze „Menory“ — który omówimy na łamach naszego pisma — ogłosił Żabotyński czwarty z rzędu artykuł pt. „Schutzjuden“, w którym rozwija myśl stworzenia żyd. siły wojskowej w Palestynie. Stanowisko Ż. w tej sprawie jest zupełnie odosobnione w organizacyi. — Red.)

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE Z PALESTYNY

NOWA CENTRALA KOOPERATYWNA W HAJFIE. Zjednoczenie żydowskich farmerów w Dolnej Galilei otworzyło w Hajfie nowy spichlerz kooperatywny, w którym sprzedaje się produkty kolonii i można zaopatrzyć się w codzienne potrzeby kolonistów.

PRZEMYSŁOWO CHEMICZNE LABORATORYUM W TEL AWIW. W Tel Awiw otworzono przemysłowo-chemiczne laboratoryum, którego celem jest przeprowadzenie analizy i technicznych prób a także przemysłowych badań i doświadczeń.

KWAR GILEADI. Kolonie „Iki“ w Górnej Galilei, „Ajelet Haszachar“; „Machnajim“; „Tel Chaj“ i „Kwar Gileadi“ rozwinęły się po napadach w roku 1920 bardzo znacznie. „Kwar Gileadi“ jest w ręku kooperatywy szomrowej, liczącej 100 dusz, 150 dunamów jest przeznaczonych dla drzew owocowych, 30 dla drzew lasowych. Kolonia posiada 80 sztuk bydła rogatego i 250 owiec. Ogólna liczba dunamów wynosi 1500;część jednak tego jest kamienista.

POMARAŃCZE Z JAFFY. Na rynkach angielskich cena pomarańczy palestyńskich spadła znacznie, co należy przedewszystkiem przypisać wielkiej ilości pomarańczy hiszpańskich, rzuconych na rynek angielski.

NOWE PRZEDSIĘBIORSTWO RYBACKIE W ATLIT. W Atlit rozpoczęła działalność grupa, złożona z 15 rybaków z kapitałem 600 funtów szterlingów z tego palestyńska Egzekutywa udzieliła 130 funtów a „Ica“ 170. Między rybakami znajduje się kilku doświadczonych na tem polu rybaków Żydów krymskich.

RYNEK ZBOŻOWY W PALESTYNIE. W listopadzie 1923 r. wywieziono z kraju 858,830 kg. zboża wobec eksportu 1,168,360 kg. w tym samym miesiącu roku ubiegłego. W sierpniu i wrześniu wynosił eksport zboża 1,085,579 kg. wobec 5,838,753 kg. w roku ubiegłym. Ta różnica pochodzi z tej przyczyny, że w ubiegłym roku eksportowano 3,200 ton jęczmienia a przytem eksport jęczmienia Zajordanii, który odbywał się roku ubiegłego via Hajfa odbywa się obecnie drogą na Bejrut. Do Włoch i Syryi wywożą obecnie pszenicę z Hauranu. Groch, najważniejszy artykuł wywozowy obecnego sezonu jest dalej wysyłany do Francyi, Syryi, Włoch i Niemiec.

Ilicz Ulianow Lenin.

(Szkic biograficzny).

Włodzimierz Ilicz Ulianow—Lenin urodził się w roku 1870 w Symbirsku. Ojciec jego był dyrektorem szkoły ludowej. Brat Lenina Aleksander zginął na szubienicy za udział w zamachu na Aleksandra III.

Na uniwersytecie przebywał Lenin niedługo, za działalność bowiem rewolucyjną został relegowany. W roku 1890 zesłany na Sybir, pisze tam swe głośne dzieło „O rozwoju kapitalizmu w Rosyi“. Wraz z Plechanowem zakłada w Rosyi socyal-demokratyczną partyę rewolucyjną, w której jednak rychło doszło do rozłamu na tle zagadnień społecznych i politycznych. Kierunek Plechanowa dążył do stopniowej realizacyi haseł socyalistycznych, podczas gdy grupa Lenina była za radykalnymi środkami.

Ostateczny rozłam dokonał się w r. 1903 na zjeździe partyi w Londynie, Lenin stanął wówczas na czele grupy większości, tzw. bolszewików.

Rok 1905 (rewolucya w Rosyi) był okresem niezwykle ożywionej pracy Lenina. Po nieudanej rewolucyi Lenin chroni się wraz z przyjacielem Zinowiewem za granicę, w kilka zaś lat później przenosi swój „sztab“ do Małopolski. Tutaj, w Poroninie pod Zakopanem redaguje wychodzące w Moskwie czasopismo rewolucyjne „Prawda“. Rowerem dowozi artykuły swe i wskazówki do granicy rosyjskiej, skąd już spokojnie szły do Petersburga. Mieszkał też Lenin dość długo w Krakowie, politykował i dyskutował po kawiarniach.

Z wybuchem wojny światowej Lenin znajduje się w Poroninie. Aresztowany przez władze austryackie, zostaje dowieziony na własne życzenie do granicy szwajcarskiej. W Szwajcaryi przebywa Lenin do roku 1917, tj. do chwili, kiedy w czasie rewolucyi Kiereńskiego przewieziony zostaje wraz z najbliższymi przyjaciółmi w zaplombowanym wagonie przez Niemcy do Rosyi.

Przybywszy do kraju rodzinnego, podejmuje Lenin bezwzględnie zaciekłą akcyę przeciw Kiereńskiemu i jego rządowi, domagając się przekazania władzy robotniczym radom. Wkrótce jednak zmuszony jest schronić się do Finlandyi wobec tego że wyszedł rozkaz aresztowania go.

Dopiero, gdy do władzy dochodzi w Rosyi partya bolszewicka, Lenin obejmuje faktyczne rządy dyktatorskie, oparte na gwałcie i terorze.

W r. 1919 został Lenin postrzelony przez socyalistkę (z pochodzenia Żydówkę), Dorę Kaplan. Od tej chwili ciężko zapadł na zdrowiu. W dwa lata potem poddał się operacyi, przyczem wyjęto mu kulę rewolwerową, która utkwiła w ciele.

Ostatni raz przemawiał Lenin w r. 1922 na zjeździe metalowców, domagając się rozszerzenia handlu w Rosyi. Trawiony długotrwałą chorobą, przewieziony został do miejscowości Gorki pod Moskwą, gdzie przebywał pod opieką żony, Krupskiej i lekarzy, których zewsząd sprowadzano.

Mimo ciężkiej choroby, interesował się Lenin niemal do ostatniej chwili wszystkiem co się dzieje w Rosyi, do ostatka odbierał biuletyny i raporty.

Dnia 21 stycznia zakończył życie.

Druga sesya rady partyjnej „Hitachdutu“ w Polsce,

W piątek i sobotę, dn. 25 i 26 stycznia rb. odbędzie się w Warszawie druga sesya rady partyjnej Syonistycznej Partyi Pracy „Hitachdut w Polsce z następującym porządkiem dziennym:
1) Otwarcie — poseł A. Lewinson. 2) Sprawy organizacyjne — M. Taca. 3) Obecna sytuacya w syoniźmie i w obozie Hitachdutu — Dr. A. Kacenelson. 4) Kongres „Pro—Palestyna“ w Polsce — poseł A. Lewinson i M. Gordon. 5) Nasza praca dla Palestyny — J. Egjes. 6) Rezolucye. 7) Varia.

NA MARGINESIE.

Pierwszego goala strzeliła -- „Nowa Reforma“!

Myśl urządzenia w Krakowie żydowskich zawodów sportowych o charakterze olimpiady z inicyatywy krakowskiej „Makkabi“ wita „Nowa stara Reforma“ następującemi serdecznemi słowami:

> Bo też cała ta impreza ma w pierwszym rzędzie znaczenie czysto polityczne. Zaproszono więc syonistycznych działaczy nietylko z Polski, ale i z innych krajów — prawdopodobnie przyjedzie więc „Hakoah“ wiedeńska, Makkabi praska i wiele innych, nie licząc delegatów szeregu klubów żydowskich z całej Polski, których — jak wiadomo — jest już grubo więcej, niż polskich. Znając solidarność społeczeństwa żydowskiego, a przytem demagogiczną ruchliwość syonistów, nie ulega wątpliwości, że odezwa szumnie nazwanej „egzekutywy“ do społeczeństwa żydowskiego odniesie skutek i być może w niedalekiej już przyszłości Kraków posiadać będzie trzy żydowskie parki sportowe, wzorowo urządzone, dwa zaś polskie, „Cracovii“ i „Wisły“, będą nadal zaniedbane z powodu braku funduszów.

Tak tedy szlachetne współzawodnictwo klubów żydowskich na terenie sportowym, współzawodnictwo, które opanowuje życie sportowe wszystkich narodów przywitał organ krakowskiej neodemokracyi w tonie godnym conajmniej bracisszka swego z ulicy Basztowej.

Że też b. organ „żydowsko“-polskiej demokracyi czuje taką nienawiść do sportu żydowskiego...

Trudno...

Na innem miejscu tego samego numeru „Nowej Reformy“ znajdujemy wszakże następujące trafne uwagi o „rozjaśnieniu horyzontów wewnętrznych“:

> A jednak sądzimy, że o ile ma dokonać się jakakolwiek sanacya w życiu publicznem, o ile ma nastąpić rozjaśnienie horyzontów wewnętrznych, muszą przedewszystkiem zmienić się metody oddziaływania na życie zbiorowe, muszą wreszcie zniknąć, a przynajmniej stracić na swej dominującej sile, zatruwające nasz organizm elementy cynizmu, krętactwa, po prostu pospolitego kłamstwa, dziś tak rozwielmożnione na łamach niektórych organów prasy, narkotyzujących szeroki ogół swych „wiernych“ czytelników haszyszem słowa.

Prawda, święta prawda, tylko że trzeba ją stosować tak w sprawach wielkich jak i małych, i tak w jednych jak i drugich — przedewszystkiem u siebie, na łamach własnego pisma. **Ignotus.**

KRONIKA.

Kraków, 24 stycznia.

— SEJMOWA KOMISYA SLEDCZA. Jak się dowiadujemy, przyjazd sejmowej komisyi do Krakowa w sprawie zajść listopadowych ma nastąpić z końcem bieżącego miesiąca. Komisya urzędować będzie w nadprokuraturze przy ul. Grodzkiej.

— SPIS LUDNOSCI M. KRAKOWA celem rejestracyi płatników podatku majątkowego objął już wszystkie dzielnice miasta. Obecnie urzęduje ponad 150 komisarzy spisowych, a liczba ta ma być w najbliższym czasie zwiększona do 200. Podatnicy, którym doręczone zostały formularze spisowe składają fasye w odnośnych urzędach statystycznych, gdzie panuje ożywiony ruch. Termin zgłaszania fasyi upływa z dniem 31 bm.; po formularze można zgłaszać się do biura w pałacu Larysza.

P. Józef Siwadłowski, zajęty w Krakowie w charakterze komisarza spisowego przy spisie osób posiadających majątek, zgubił swą urzędową legitymacyę, oznaczoną liczbą 17, w której miejsce wydał mu magistrat duplikat, oznaczony u góry jako taki, przy zamieszczeniu

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	23 I.	22 I.
Polski Bank Przem. I-VIII	2540—2400	2650—2550
Bank Hipoteczny	3700	—
Bank Małopolski	—	3000
Ziemski Bank Kredyt.	1700—1750	1600
Powszechny Bank Kred.	475—550	—
Bank Komercyalny I—IV	625—650	650—600
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	25000
Polskie Tow. handl.	2100—2250	2250—2000
Handl. Sp. akc. „Impex“	170	160—165
„Pharma“ Mag. Jawornicki	2050—2150	2500
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	600—550
„Polski Glob“	—	600—525
C. Hartwig, Poznań	—	—
Żegluga Polska	500	500—475
Warsz. Tow. Trans. i Żeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	53000-53500	56500-51000
H. Cegielski, Poznań	3050—3250	3300—3100
Parowozy I-III.	2575—2720	3000—2400
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejowskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	4060—4200	4300—3900
Zakłady amunic. „Pocisk“	4600—5000	—
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka“ fabryka cementu	80000-83000	82000-80000
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	29000	29000-27000
„Tepege Tow. dla prz. gór.	15000-16000	15250-14000
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—	—
Karpackie Tow. naftowe	—	—
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	2600—2800	2650—2450
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	2100—2150	2400—2300
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	—	6000—5800
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	875—850	1000
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	—
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Zj. fab. prz. wysk.	6600—6700	7600—7400
Fabr. cukru w Chodorowie	27000-27500	28500-27000
A. Piasecki	4500—4800	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	7300—7450	7300—7200
Elektr. w Sierszy I-IV	1850	1950—1800
S. W. Niemojewski	3200	3350—3100
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda warszawska

Giełda warszawska z dnia 23 b. m. (PAT) Dolary Stanów Zjedn. tranz. 9,875.000—9,850.000 frank złoty w kupnie 1,910.000, bony złote 1,400.000—1,500.000—1,500.000, pożyczka złota 11,500—10,600—10,750. milionówka 410.000—525.000—460.000.

Czeki: Belgia tranz. 409000, Berlin tranz. ——— Gdańsk tranz. ——, Holandya tranz. 3670000, Londyn tranz. 41,250.000—41,750.000, Nowy Jork tranzakcya 9,975.000, Paryż tranz. 453000—453000, Praga tranz. 286300—282250, Szwajcarya tranzakcya 1706000—1706000, Wiedeń tranz. 139.75 Włochy tranz. 431000.

Giełda wiedeńska

Wiedeń 23 b. m. (PAT.) **Dewizy.** Amsterdam 26380 Zagrzeb i Belgrad 812 Berlin 1610 (za bilion) Bruksela 2594, Budapeszt 241, Bukareszt 354, Chrystania 9680, Kopenhaga 11780, Londyn 300.500, Madryt 8980, Medyolan 3099, Nowy Jork 70935, Paryż 3192, Praga 2062, Sofia 501 Sztokholm 18170 Warszawa ——— (za 10.000) Zurych 12265, Dolary 70860, Belgijskie 2855, duńskie 11640, marka niemiecka 15.70, angielskie 297.700, francuskie 3155, holenderskie 26180, włoskie 3080 jugosłowiańskie 809, norweskie 9560, polskie 71—81 rumuńskie 348, szwedzkie 17010, szwajcarskie 12150, hiszpańskie 8860, czeskie 2089, węgierskie 174.

Papiery lokacyjne. Renta majowa 1310, austr. renta koronowa 1170, renta lutowa 2470, węg. renta koronowa 7600, losy tureckie 405000, priorytety kolei południowej 552500, Anglobank 356.400, Bankverein 215.000, Bodenkredit 418000, Austr. zakład kredytowy 316000, Bank depozytowy 79500, Laenderbank 350000 Merkury 193000, Unionbank 332.000, Bank obrotowy 158000, Zivnostenska 920000, Kolej północna 1850000, Lwow—Czerniowce 375000, Koleje austr. 770.000 Kolej południowa 189000, Alpiny 732000, Borg u. Hutten 6400000, Krupp 479000 Huta Poldi 920000, Praskie tow. przemysłu żel. 2,250.000, Rima 253500 Skoda 1347000, Zieleniewski 373000, Apoplle 925000, Fanto 3,5.00000, Gal. Karpaty 445000, Galicya 24200000, Schodnica 1320000. Siersza 210000.

Wiedeń 23 stycznia PAT. Akcye polskie. Silesia 70.100, Zieleniewski 37.300, Lwow-Czerniowce — gal. Karpaty 467.000, Galicya 24,250.000, Schodnica 1,290.000, bank małopol. 21.400, bank hipot. 23.400, Kompas 34.000, Goleszów 2,070.000, Portland cement 1,410.000, Browary 262.000, Lumen 61.300, Nafta ska akc. 2,105.000, TPG. 97.000—99.000, Siersza 218.000, Mraznica 193.000—201.000, Rakszawa 116.300.

Giełda zurychska.

Zurych. 23 stycznia. Zamknięcie giełdy. Holandya 214.90, Londyn 24,51, Nowy Jork 579 i pół, Paryż 26.50, Medyolan 25.20, Praga 16'80, Budapeszt 00205, Bukareszt 287, Belgrad 660, Sofia 4.15, Wiedeń 00081¼. austr. korona stemplowana 00081½.

Zwrot w śledztwie w sprawie zamachu na gen. Secta.

Berlin. PAT. W śledztwie w sprawie zamachu na generała Secta nastąpił nieoczekiwany zwrot. Dziś rano został aresztowany przez policyę znany przywódca związku wszechniemieckiego radca sprawiedliwości Class. Aresztowanie Classa nastąpiło na podstawie obciążającego materyału, który się dostał w ręce policyi.

Niezwykle śmiały napad rabusiów morskich na okręt

Rabusie mordują kapitana i załogę okrętu uprowadzają 19 pasażerów.

Hung-Hong. 23 stycznia. PAT. Angielski okręt Tailes, został napadnięty przez rabusiów morskich. Kapitan i uzbrojona część załogi zostali zamordowani. Reszta załogi ciężko ranna. 19 pasażerów, pomiędzy niemi kilka kobiet zostali uprowadzeni, łup wynosi 20 tysięcy funtów sterlingów.

Prasa berlińska o zgonie Lenina

Berlin, 23. 1 PAT. Prasa tutejsza wyraża jednomyślnie przypuszczenie, że zgon Lenina, nie pociągnie za sobą żadnych zasadniczych zmian w stosunkach sowietów do zagranicy. Vossische Zeitung zwraca uwagę z tej okazyi na krytyczny okres jaki przeżywa obecnie Rosya, gdzie silne wzburzenie umysłów panujące wśród rosyjskiego ludu może być wyzyskane przez obie jednakowo silne i zwalczające się grupy radykalne partyi komunistycznej dla wywołania nowych ruchów rewolucyjnych.

Kondolencya rządu polskiego.

Warszawa, 22. 1 PAT. M. S. Z. otrzymało dziś wieczór z poselstwa SSSR. przy rządzie polskim następującą notę: Przedstawicielstwo pełnomocne SSSR. ma zaszczyt prosić Ministerstwo spr. wewnętrznych o zawiadomienie rządu Rzeczypospolitej, że prezes rady komisarzy ludowych SSSR. Włodzimierz Uljanow (Lenin zmarł nagle 21 stycznia br. Niezwłocznie po otrzymaniu telegraficznie tej wiadomości p. kierownik MSZ. dr Bertoni polecił charge d'affaires Rzeczypospolitej polskiej w Moskwie p. Kazimierzowi Wyszyńskiemu, aby w imieniu rządu wyraził kondolencyę rządowi SSSR. z powodu śmierci prezesa rady komisarzy ludowych Włodzimierza Uljanowa (Lenina). Jednocześnie prezes rady ministrów Wł. Grabski wyraził telegraficznie kondolencyę.

Powrót „Hakoah“.

Wiedeń, 23. I. (Tel. wł.) Dziś przed poł. wróciła Hakoah z podróży po Egipcie i Palestynie, gorąco witana na dworcu południowym.

Marka polska w Zurychu.

Zurych 23 1. PAT. Szwajcarski Bankverein notował dziś nieoficyalnie Warszawę 0000080—0000120.

Marka niemiecka w Zurychu.

Zurych 23 1. PAT. Szwajcarski Bankverein notował dziś nieoficyalnie Berlin 00135—00136 za 1 bilion.

Giełda berlińska

Końcowe kursa dewiz w Berlinie z 23 b. m. (PAT) cyfry w milionach Amsterdam 1566075 Buenos Aires 1361588, Bruksela 173066, Chrystiania 578550 Kopenhaga 678300. Sztokholm 1092263, Helsingfors 104737 Włochy 184258 Londyn 17,855.250, Nowy York 4,189.500, Paryż 191769, Szwajcarya 729671, Hiszpania 533663, Japonia 1875300, Belgrad 48578, Rio de Janeiro 433888, Wiedeń 59660, Praga 122448, Budapeszt 180647 Sofia 30174.

Giełda praska

Praga, 22 stycznia PAT. Dewizy. Amsterdam 1299½, Berlin 8.27½ za bilion, Chrysyania 480, Kopenhaga 566, Sztokholm 906, Zurych 147.25, Nowy Jork 34.95, Wiedeń 487, marki niem. 8.22½ za bilion, marki polskie 3.34 za milion, Paryż 155, Włochy 152½.

Giełda nowojorska.

Nowy Jork, 22 stycznia PAT. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 4¾% przekaz na Londyn 429.25, przekaz na Londyn na 60 dni 420.25, przekaz na Paryż 455, przekaz na Amsterdam 37.05, przekaz na Kopenhagę 16.16, przekaz na Pragę 290, przekaz na Berlin wpłaceniu 23 za bilion, w żądaniu — za bilion.

Demonstracya inwalidów w parlamencie wiedeńskim

Wiedeń. PAT. Dziś przedpołudniem wtargnęło około 300 inwalidów wojennych do sali kolumnowej parlamentu i oświadczyło, że nie ustąpią z miejsca, choćby mieli czekać 8 dni, dopóki nie zostanie zmienione rozporządzenie według którego zasiłki dla inwalidów mają być wypłacane przez kasy chorych. Inwalidzi domagają się wypłacania zasiłków inwalidzkich przez specyalne urzędy inwalidzkie. Po kilkugodzinnych pertraktacyach udało się skłonić inwalidów do opuszczenia gmachu parlamentu.

Prasa berlińska o zmianie rządu w Anglii.

Berlin. PAT. Dnia 23 stycznia. Prasa tutejsza omawia obszernie sprawę zmiany rządu w Anglii, zachowując przytem pewną wstrzemięźliwość w wydawaniu sądu o wpływie jaki zmiana ta wywrze na politykę zagraniczną Anglii. Zdaniem Anglii zasadniczą rzeczą jest kwestya, czy uda się kierownikom partyi pracy zapewnić Anglii potrzebny wpływ na Francyę. Berliner Tageblatt widzi w powołaniu Macdonalda do steru rządu przedewszystkiem dowód na to, że obecnie demokratyzacya Anglii postąpi szybko naprzód. Vorwaerts przypuszcza, że jeżeli nawet nie należy oczekiwać od nowego rządu prowadzenia polityki czysto socyalistycznej, to jednak należy spodziewać się, że polityka Macdonalda napojona duchem socyalistycznym będzie zdecydowanie zmierzała w myśl międzynarodowych socyalistycznych postanowień do przekształcenia wersalskiego dyktatu we właściwy traktat pokojowy.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.